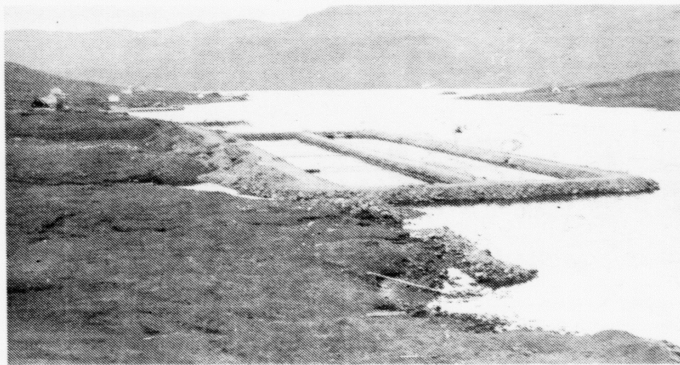

Ídnaðurin í Føroyum II

Aling av fiski og skeljadýrum:

Føroyar eru vælegnaðar til aling

Stóran týdning við almennum royndarbrúki, sum skal vegleiða, stuðla og gera royndir

Byrgingarnar í Sundalagnum hjá Fiskaaling

Tað eru tveir í høvuðsheitum skildir háttir at ala fisk uppá, sum verða brúktir. Annar hátturin er at taka sær av fiskinum frá rogni av, og til hann verður slaktaður. Hin hátturin er at ala fiskin fram til eitt støði, har hann hevur góðar møguleikar at koma undan, og so at sleppa honum fyrri at fanga hann aftur sum vaksnan.

Dømi um fyrra háttin er virksemd hjá P/f Fiskaaling norðuri við Streymin. Utsetanin av sila- og laksamurti er eitt gott dømi um seinra háttin.

6 mill. tons av av alifiski

Aling av fiski og skeljadýrum hevur langa traditióin í mongum londum, og verður heildarframleiðslan í 1975 mett til o.u. 6 mill. tons. Longu í triatiárumum tók silaaling seg upp í Danmark sum ein týðandi vinnutáttur, og er framleiðslan í dag uppi á 50.000 tons árliga.

Í 1976 hevði Noreg eina framleiðslu uppá o.u. 2000 tons av ælabogasilum og tað sama av laks, og vindur alingin skjótt uppá seg. Laksaalingin munandi skjótari enn ælabogasila-alingin.

Føroyingar 100 óns

Heima hjá okkum hevur P/f Fiskaaling eina framleiðslu uppá knøpp 100 tons árliga, og tykist anleggjið ikki at kunna klára stórt meira uttan brúk av streymsetarum. Harumframt er P/f Salmo nýliga farið undir royndir at ala laks í flótihiyljum á sjónum. Sjóarhitin í Føroyum skuldi verið væl hóskaði til aling av laksafiski.

Egnaði pláss til sjóaraling í Føroyum eru tó avmarkaði. Um hyljarnir eru grótbýrging, má byrgingin liggja við kyrt sund, og eru her bert møguleikar í Haraldssundi og í Sundalagnum. Eisini var møguleiki í Hvannasundi, áðrenn byrgingin varð gjørd,

men hevur ein her avbyrgt seg frá einum vinnumøguleika, uttan so, at stór ror verða lögð í byrgingina.

Um flótihiyljar verða brúktir, má hylurin liggja á kyrrum fjørði, har veðurgott er. Her eru heldur fleiri møguleikar, enn hvat grótbýrgingum viðvikur, men eru teir eisini her avmarkaðir. Egnaði pláss eru ætlandi Funningsbotnur, Kaldbaksbotnur, Kollafjørður og Lopransfjørður.

At hava aling inni í havnum má frámælast m.a. orsakað av dálkingarvandanum.

Vera varnir

Tað er av alstórum týdningi, at vit ikki gera útbýgging á landi, soleiðis at vit skerja teir longu, náttúrliga avmarkaðu møguleikarnar, vit hava til fiskaaling. Ein fysisk landsskipan kundi her virkað fyrirbyrgjandi.

Fóðurtilgongdin tykist hinvegin ikki at gerast nakar avmarkandi faktorur. Serliga eftirsum meira

og meira av fiskinum verður viðgjørdur til útflutnings, og slógvnøgdirnar hervið eru vaksandi.

At ala fram laksin til sjóbúnan laksamurt, sum síðani verður sleptur, hevur verið gjørt við góðum úrsliti í nógv ár nú, m.a. av svium. Meginparturin av laksinum, sum verður fiskaður í Eystursjónum, er laksamurtur, sum sviar hava slept.

Laksamurtur

Um fiskiskapur eftir laksi skal mennast mega munandi nøgdir setast út av murti. Alistøðinar kundu gjørt hettar arbeiði móti samsýning frá tí almenna.

Sum nú er, ger sila-veiðufelagið hetta arbeiðið ókeypis, ætlað limunum til gagns. Teir, sum fáa størstu gleðina, eru tó laksaskipini og ferðafólk, og má tað haldast at vera órimuligt.

Treytin fyrri at fiskaaling skal kunna taka seg upp sum týðandi táttur av vinnulivinum er, at landið rekur eitt royndarbrúk, sum kann geva vegleiðing og lata rogn og/ella murt til alararnar. Eitt slíkt royndarbrúk kann ikki (júst ti at tað skal vera eitt royndarbrúk) hvíla í sær sjálvum, men má hava munandi alment tilskot.

Brúkið skal umframt at geva vegleiðing og stuðul til alararnar, eisini gera praktiskar royndir við ymsum sila- og laksastammum og royndir at góðska um stammurnar.

Eisini mugu føðiroyndir gerast, tí tað er av avgerðandi týdningi fyrri brúkin, at fóðorkostnaðurin verður hildin niðri uttan tó at nerva vøkstur og dygd.

Egnar royndir

Sjálvsagt skulu vit taka við læru av royndum, sum eru gjørdar aðrastaðni; men er tað treytaleyst neyðugt at eisini vit sjálvir gera okkara egnu royndir her heima, tí tað

Fóðurið hevur stóran týdning fyrri alingina

er hóast alt bert í Føroyum, vit hava føroyskar kringumstøður, og er tað kanska einki annað dýr, sum er so bundið at sínum kringumstøðum sum just fiskur. Royndir undir snarlikum umstøðum aðrastaðni kunna tessvegna geva heilt onnur úrslit, enn vit vildu fingið í Føroyum.

Her er bert nomið við nakað av tí granskning, sum eitt slíkt brúk má taka upp, men eru tað eisini aðrar týðandi uppgávur, sum eitt slíkt brúk má klára.

Vart verður gjørt við, at kanska ongin onnur vinna er í so stórum tørv av uppbyggingarkreditti sum fiskaaling. Um tað er laksur, sum aldur verður, tekur tað í minsta lagi 3 ár frá rogni til slaktidýr, og stendur hann tá brúkinum í 15–20 kr./kg.

Viðvikjandi lógávuni fyrri firðir og áir kann stutt og greitt sigast, at tað er ongin tilik. Her má eitt lógarkompleks byggjast, sum verjur henda tilfong á bæði ein og annan hátt, og sum regularar brúksrættin.

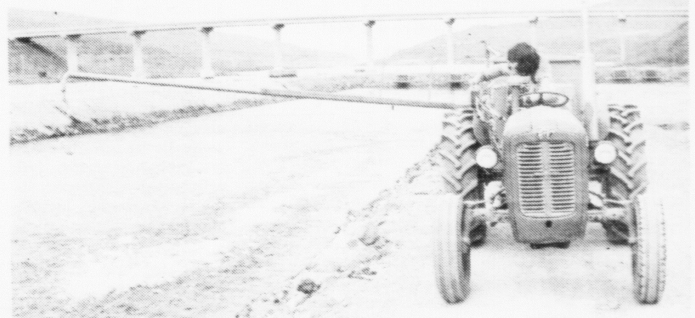
Skeljadýraaling

Skeljaaling er bert farin fram á royndarstigi, og hava hesar royndir serliga snúð seg um kræklingaaling.

Alt bendir tó á, at góðir møguleikar eru til kræklingaaling, men eru marknaðarumstøðurnar í dag soleiðis, at útlit fyrri lönandi vinnu ikki eru góð. Hesar umstøður kunnu tó skjótt broytast, og eigur gjølla at verða fylgt við á hesum øki.

Tekin eru uppá, at oljúdálkingin hevur skaðað skeljadýraalingarnar í Ermasundi so nógv, at vend er við at koma í, hvat marknaðarumstøðum viðvikur.

Nevndin metir í álitinum sostatt møguleikarnar fyrri fiska- og skeljadýraaling, og tá serliga møguleikarnar fyrri aling av laksafiski, at vera góðar í Føroyum. Nevndin mælir til, at henda vinna fyrri at fáa fótin fyrri seg, verður prioriterað, og fær rúmar ræsur at arbeiða undir hvat figging og studningi viðvikir.

Ælabogasilini fáa fóður